

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1990

Vyhlásené: 23.04.1990

Časová verzia predpisu účinná od: 01.07.2013

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

119

ZÁKON

z 23. apríla 1990

o súdnej rehabilitácii

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Prvý oddiel Účel zákona

§ 1 Účel zákona

(1) Účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.

(2) Činy, ktoré smerovali k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktoch o občianskych a politických právach, boli česko-slovenskými trestnými zákonmi vyhlásené za trestné v rozpore s medzinárodným právom a medzinárodnému právu odporovalo aj ich trestné stíhanie a trestanie.

Druhý oddiel Zrušenie rozhodnutí zo zákona

§ 2

(1) Právoplatné odsudzujúce súdne rozhodnutia vyhlásené v čase od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, týkajúce sa skutkov spáchaných po 5. máji 1945

a) podľa zákona č. 50/1923 Zb. v znení zákonov ho meniacich a dopĺňajúcich, pre zločiny, prečiny alebo priestupky úkladov podľa § 1, prípravy úkladov podľa § 2, vierolomnosti podľa § 4, vyzradenia štátneho tajomstva podľa § 5, vojenskej zrady podľa § 6, spolčenia sa na útoky na ústavných činiteľov podľa § 9, násilia proti ústavným činiteľom alebo privlastňovania si ich moci podľa § 10, urážky prezidenta republiky podľa § 11, neprekazenia alebo neoznámene trestných podujatí podľa § 12 ods. 1 vo vzťahu k činom podľa § 1, 2, 6 a 9, rušenia všeobecného mieru podľa § 14 ods. 1, 5, 6 a § 14a, výzvy na neplnenie zákonných povinností alebo na trestné činy podľa § 15 ods. 1 a podľa § 15 ods. 3 vo vzťahu k zločinom podľa § 1 a 2, štátu nepriateľského združovania sa podľa § 17, šírenia nepravdivých správ podľa § 18, hrubej neslušnosti podľa §

20, nedovoleného spravodajstva podľa § 23, ohrozovania obrany republiky podľa § 24 alebo schvaľovania trestných činov podľa § 16 vo vzťahu k uvedeným zločinom alebo k prečinom;

b) podľa zákona č. 231/1948 Zb., pre zločiny, prečiny alebo priestupky velezrady podľa § 1 ods. 1, ods. 2, ods. 3 písm. b), c), d) a e), združovania sa proti štátu podľa § 2 ods. 1 a 3, poburovania proti republike podľa § 3 ods. 1 a 2, hanobenia republiky podľa § 4, vyzvedačstva podľa § 5, vyzvedačstva proti spojencovi podľa § 6, nedbanlivého uchovávanía štátneho tajomstva podľa § 7, ohrozenia obrany republiky podľa § 8 a 9, nedovoleného spravodajstva podľa § 12, spolčenia sa na útoky na ústavných činiteľov podľa § 17, privlastňovanie si právomoci ústavných činiteľov podľa § 19, vzbúrenia podľa § 20 a 21, ublíženia na cti prezidenta republiky podľa § 23, hanobenia niektorých ústavných

činiteľov podľa § 24, popudzovania podľa § 26, zneužitia úradu duchovného alebo inej podobnej funkcie podľa § 28, nedovoleného ozbrojovania podľa § 31, šírenia poplašnej správy podľa § 32, sabotáže podľa § 36 a 37, ohrozovania jednotného hospodárskeho plánu z nedbanlivosti podľa § 38, vierolomnosti podľa § 39, neoprávneného opustenia územia republiky a neposlúchnutia výzvy na návrat podľa § 40, poškodzovania záujmu republiky v cudzine podľa § 41, hanobenia spojeneckého štátu podľa § 42 alebo podnecovania na trestný čin a na neplnenie zákonných povinností podľa § 33, schvaľovania trestného činu podľa § 34, neprekazenia alebo neoznámienia trestného činu podľa § 35, spáchané vo vzťahu k uvedeným zločinom alebo prečinom;

c) podľa zákona č. 86/1950 Zb. v znení zákonov ho meniacich a dopĺňajúcich, pre trestné činy velezrady podľa § 78 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. b), c), d) a e), združovania sa proti republike podľa § 79 a § 80 ods. 1, ods. 2 písm. b), podvracania republiky podľa § 79a, teroru podľa § 80a ods. 4 a 5, poburovania proti republike podľa § 81 ods. 1 a § 82, sabotáže podľa § 85, vyzvedačstva podľa § 86 a 87, ohrozenia štátneho tajomstva podľa § 88 až 92, vierolomnosti podľa § 93 a 94, opustenia republiky podľa § 95, ohrozovania záujmov republiky v cudzine podľa § 96 a 97, spolčenia sa na útok na ústavného činiteľa podľa § 107, násilia na ústavnom činiteľovi podľa § 108, znižovania vážnosti prezidenta republiky podľa § 110, hanobenia ústavného činiteľa podľa § 111, ohrozenia hospodárskeho a služobného tajomstva podľa § 112 až 114, nedovolenej výroby a držania vysielacej stanice podľa § 122, zneužitia náboženskej funkcie podľa § 123, hanobenia republiky podľa § 124, hanobenia spojeneckého štátu podľa § 125, šírenia poplašnej správy podľa § 127 a § 128 ods. 1, ods. 2 písm. a) a ods. 3, nepriateľského konania proti republike podľa § 129, intríg proti zoštátneniu podľa § 130, zneužitia vlastníckeho práva podľa § 133, ohrozenia zásobovania podľa § 134, ohrozenia jednotného hospodárskeho plánu podľa § 135 a 136, intríg pri verejných dodávkách a prácach podľa § 137, ohrozenia plánovania a kontroly plnenia plánu podľa § 138, marenia dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 173 a 174 alebo nadržovania podľa § 163, neprekazenia trestného činu podľa § 164, neoznámienia trestného činu podľa § 165, spolčenia sa podľa § 166, podnecovania podľa § 167 a 168 alebo schvaľovania trestného činu podľa § 169, spáchané vo vzťahu k uvedeným trestným činom;

d) podľa zákona č. 140/1961 Zb. v znení predpisov ho meniacich a dopĺňajúcich, pre trestné činy rozvracania republiky podľa § 92 ods. 1, ods. 2 písm. a), podvracania republiky podľa § 98 ods. 1, ods. 2 písm. a) a b), poškodzovania štátu svetovej socialistickej sústavy podľa § 99 vo vzťahu k trestným činom podľa § 92 ods. 1, ods. 2 písm. a) alebo § 98, poburovania podľa § 100 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. a), zneužívania náboženskej funkcie podľa § 101, hanobenia republiky a jej predstaviteľa podľa § 102 a 103, hanobenia štátu svetovej socialistickej sústavy a jeho predstaviteľa podľa § 104, opustenia republiky podľa § 109 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. a), b) a c), poškodzovania záujmov republiky v cudzine podľa § 112, odňatia veci hospodárskemu určeniu podľa § 116 ods. 1 a 2, ohrozenia hospodárskeho tajomstva podľa § 122, neoprávneného nakladania s vynálezom podľa § 123, ohrozenia služobného tajomstva podľa § 173, marenia dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 178 alebo podnecovania podľa § 164, schvaľovania trestného činu podľa § 165, nadržovania podľa § 166, neprekazenia trestného činu podľa § 167 a neoznámienia trestného činu podľa § 168, spáchané vo vzťahu k uvedeným trestným činom;

- e) podľa zákona č. 150/1969 Zb. v znení predpisov ho meniacich a dopĺňajúcich, pre prečiny proti záujmom socialistickej spoločnosti v oblasti styku s cudzinou podľa § 5 písm. b) a c), proti verejnému poriadku podľa § 6 písm. a) a c) alebo nadržiavania podľa § 12 vo vzťahu k uvedeným prečinom;
- f) podľa zákonného opatrenia Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 99/1969 Zb. pre priestupok podľa § 1,
- g) podľa § 153, 155, 156 a 157 zákonného článku V trestného zákona o zločinoch a prečinoch z roku 1878, pre zločiny vzbury spáchanej vo vzťahu k ochrane náboženskej slobody;
- h) podľa § 2 a 4 zákonného článku XL z roku 1914 o trestnej ochrane úradov, pre trestné činy zhŕknutia spáchané vo vzťahu k ochrane náboženskej slobody,
ako aj všetky ďalšie rozhodnutia v tej istej trestnej veci na ne obsahovo nadväzujúce sa zrušujú ku dňu, keď boli vydané.

(2) Rozhodnutie o tom, či a do akej miery je odsúdený zúčastnený na rehabilitácii, urobí súd aj bez návrhu. Ak sa vzťahuje rehabilitácia podľa odseku 1 len na niektorý z trestných činov, za ktorý bol uložený úhrnný alebo súhrnný trest, určí súd podľa vzájomného pomeru závažnosti primeraný trest za trestné činy rehabilitáciou nedotknuté alebo od určenia primeraného trestu upustí. Inak trestné stíhanie zastaví.

(3) Proti rozhodnutiu podľa odseku 2 je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok. Ak boli rozhodnutia vydané v pôvodnom konaní, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na ne obsahovo nadväzujúce zrušené v plnom rozsahu, môže sťažnosť podať len prokurátor.

§ 3

(1) Proti rozhodnutiu podľa § 2 ods. 2 môže prokurátor v lehote 60 dní odo dňa jeho oznámenia podať námietky, najmä ak:

- a) skutok, ktorý je predmetom rozhodnutia, sa mal posúdiť podľa iného ustanovenia, na ktoré sa rehabilitácia zo zákona nevzťahuje;
- b) skutok smeroval k presadeniu fašistických alebo obdobných cieľov alebo bol spáchaný v úmysle zakryť alebo uľahčiť iný všeobecne trestný čin alebo vyhnúť sa zodpovednosti za taký čin;
- c) skutok mal za následok smrť, ťažkú ujmu na zdraví alebo škodu veľkého rozsahu alebo;
- d) k postihu skutku je alebo bola Česká a Slovenská Federatívna Republika viazaná medzinárodnou zmluvou.

Námietky môže prokurátor vzniesť aj v sťažnosti podľa § 2 ods. 3.

(2) O námietkach prokurátora rozhoduje najvyšší súd republiky, v oblasti vojenskej justície Najvyšší súd ČSFR vo verejnom zasadaní. Ak súd nezamietne námietky ako nedôvodné, napadnuté rozhodnutie uznesením zruší a vec prikáže na prieskumné konanie podľa tretieho oddielu. Toto rozhodnutie nahrádza návrh podľa § 5.

Tretí oddiel

Zrušenie rozhodnutia v prieskumnom konaní

§ 4

Prieskumné konanie podľa tohto oddielu možno konať vo veciach, v ktorých sa v čase od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 vyhlásilo odsudzujúce súdne rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, pre iné zločiny, trestné činy, prečiny alebo priestupky neuvedené v § 2, spáchané po 5. máji 1945

- a) podľa zákona č. 50/1923 Zb. v znení zákonov ho meniacich a dopĺňajúcich,
- b) podľa zákona č. 231/1948 Zb.,

- c) podľa prvej hlavy a druhej hlavy prvého oddielu osobitnej časti zákona č. 86/1950 Zb. v znení zákonov ho meniacich a dopĺňajúcich, ďalej pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 a 266, vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270, pre trestný čin zbehnutia podľa § 273 ods. 3 a pre trestný čin spolčenia sa na zbehnutie podľa § 275 ods. 2 písm. b) uvedeného zákona,
- d) podľa prvej hlavy prvého oddielu osobitnej časti zákona č. 88/1950 Zb. v znení zákona č. 102/1953 Zb. a pre priestupok na ochranu jednotného hospodárskeho plánu podľa § 39 a na ochranu poriadku vo veciach cirkevných podľa § 101 uvedeného zákona,
- e) podľa prvej hlavy osobitnej časti zákona č. 140/1961 Zb. v znení predpisov ho meniacich a dopĺňajúcich a ďalej pre trestné činy neplnenia úloh pri prevádzke súkromného hospodárstva podľa § 119, útoku na štátny orgán a orgán spoločenskej organizácie podľa § 154 ods. 2, útoku na verejného činiteľa podľa § 156 ods. 2, sťažovania výkonu právomoci verejného činiteľa podľa § 156a, hanobenia národa, rasy a presvedčenia podľa § 198 písm. b), šírenia poplašnej správy podľa § 199, nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 a podľa § 270 ods. 1, vyhýbania sa výkonu vojenskej služby podľa § 280 ods. 1, zbehnutia do cudziny podľa § 283 ods. 1 a 2 a ohrozovania politického a morálneho stavu jednotky podľa § 288 ods. 1 uvedeného zákona,
- f) podľa druhého oddielu zákona č. 19/1855 r. z.

§ 5

(1) Konanie sa začína na návrh odsúdeného, jeho príbuzných v priamom pokolení, jeho súrodenca, osvojiteľa, osvojenca, manžela alebo druha alebo na návrh osoby, ktorej práva alebo právom chránené záujmy boli rozhodnutím dotknuté. Ak je odsúdený zbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ak je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, môže návrh podať aj jeho zákonný zástupca, a to i proti vôli odsúdeného.

(2) Návrh môže podať aj prokurátor.

(3) Osoba, ktorá návrh podala, ho môže výslovným vyhlásením vziať späť, a to až do času, než sa súd odoberie na záverečnú poradu. Návrh podaný inou osobou (oprávnenou) možno vziať späť iba s výslovným súhlasom odsúdeného (zákonného zástupcu). Prokurátor môže vziať späť návrh aj bez súhlasu odsúdeného.

(4) Ak sa súd zo svojej úradnej činnosti dozvie o okolnosti, ktorá by mohla odôvodniť návrh na začatie konania, upovedomí o tom odsúdeného, a ak to nie je možné, inú osobu oprávnenú podať návrh, vždy však aj prokurátora.

§ 6

(1) Návrh možno podať najneskôr do dvoch rokov odo dňa účinnosti tohto zákona. Ak prieskumné konanie sa začalo len na návrh prokurátora a ten ho vzal späť, môže odsúdený podať návrh najneskôr do jedného roka odo dňa, keď bol o späťvzátí návrhu upovedomený.

(2) Ak oprávnená osoba z dôležitých dôvodov zmešká lehotu na podanie návrhu na začatie konania, môže požiadať o navrátenie lehoty do jedného mesiaca od pominutia prekážky, najneskôr však do troch rokov odo dňa účinnosti tohto zákona. Ak sa návrh na začatie konania dosiaľ nepodal, treba ho spojiť so žiadosťou.

(3) O navrátení lehoty rozhodne súd, ktorému prislúcha konať prieskumné konanie.

Štvrtý oddiel

Konanie pred súdom

§ 7

(1) Na rozhodnutie podľa druhého oddielu a na prieskumné konanie podľa tretieho oddielu je príslušný súd, ktorý rozhodoval v pôvodnom konaní v prvom stupni. Ak tento súd už neexistuje, rozhoduje vecne príslušný súd, v obvode ktorého mal sídlo súd, ktorý rozhodoval v pôvodnom konaní v prvom stupni.

(2) Rozhodnutia vo veciach bývalého štátneho súdu a rozhodnutia najvyššieho súdu ako súdu prvého stupňa preskúmava krajský súd, a ak odsúdený bol osobou podliehajúcou právomoci vojenských súdov, vyšší vojenský súd príslušný podľa teraz platných predpisov.

(3) Ustanovenie Trestného poriadku o príslušnosti samosudcu uskutočňovať konanie sa nepoužije.

§ 8

Na vylúčenie orgánov činných v trestnom konaní sa použijú teraz platné predpisy. Z vykonávania úkonov podľa tohto zákona je ďalej vylúčený sudca, ktorý sa zúčastnil rozhodovania v pôvodnom konaní. Rovnako je vylúčený prokurátor, ktorý bol činný v pôvodnom konaní.

§ 9

Rozhodnutie podľa druhého oddielu, ak nie je ustanovené inak, robí súd na neverejnom zasadaní. V konaní o návrhu podľa tretieho oddielu môže súd rozhodnúť na neverejnom zasadaní iba o zamietnutí návrhu podaného oneskorene alebo neoprávnenou osobou alebo o zamietnutí návrhu vo veci, ktorá už podľa tohto oddielu bola preskúmaná, alebo o zamietnutí návrhu vo veci, na ktorú sa tento zákon nevzťahuje. V ostatných prípadoch súd rozhoduje na verejnom zasadaní.

§ 10

(1) Účasť prokurátora je na verejnom i neverejnom zasadaní povinná.

(2) Na verejnom zasadaní musí mať odsúdený obhajcu.

(3) Odsúdený musí mať obhajcu aj vtedy, ak nie je známy jeho pobyt. Obhajca má rovnaké práva ako odsúdený. V takom prípade stačí doručiť písomnosti obhajcovi.

§ 11

Verejné zasadanie, o ktorom bol odsúdený riadne upovedomený, možno konať aj v jeho neprítomnosti, pokiaľ možno vec spoľahlivo rozhodnúť aj bez jeho účasti. Ak odsúdenému nemožno doručiť upovedomenie o verejnom zasadaní, stačí ho doručiť obhajcovi.

§ 12

(1) Ak pre rozhodnutie treba niektoré skutočnosti vopred objasniť, vykoná potrebné vyšetrovanie predseda senátu; môže ním poveriť aj iného člena senátu alebo oň požiadať vyšetrovateľa prokuratúry, a ak ide o jednotlivé úkony menšej závažnosti, aj iné orgány. Obhajca má právo zúčastniť sa týchto úkonov.

(2) Všetky orgány a organizácie sú povinné na požiadanie bezodkladne predložiť súdu, prípadne prokuratúre alebo iným orgánom uvedeným v odseku 1 potrebný písomný materiál a vyhovieť aj

iným jeho dožiadaniam. Nemôžu sa pritom dovolávať povinnosti zachovávať štátne, služobné alebo hospodárske tajomstvo, pokiaľ ide o okolnosti, ktoré súvisia s pôvodným konaním.

§ 13

Na výsluch svedka v prieskumnom konaní sa nevzťahujú ustanovenia § 99 ods. 1 a 2 Trestného poriadku o zákaze výsluchu, pokiaľ ide o okolnosti, ktoré súvisia s pôvodným konaním. To neplatí pre výsluch obhajcu.

§ 14

(1) Ak súd v prieskumnom konaní zistí, že preskúmané rozhodnutie je chybné najmä preto, že

- a) urobilo sa na základe nesprávnych zistení, najmä že sa opieralo o podvrhnuté alebo sfalšované dôkazy alebo vychádzalo z umelo skonštruovaných obvinení,
- b) v konaní došlo k hrubému porušeniu procesných predpisov, najmä k vynúteniu priznania násilím alebo inými spôsobmi,
- c) skutok, ktorý je predmetom odsudzujúceho výroku, bol vyprovokovaný, organizovaný alebo riadený bezpečnostnými orgánmi,
- d) skutok bol uznaný za trestný v rozpore so zákonom vtedy platným,
- e) skutok bol kvalifikovaný podľa prísnejšieho ustanovenia, než vyplývalo zo zákona,
- f) uložený druh trestu bol v zrejmom rozpore s jeho zákonným účelom alebo výmera trestu bola v zrejmom nepomere k stupňu nebezpečnosti činu pre spoločnosť, zruší rozhodnutie úplne alebo v časti, v ktorej je chybné.

(2) Ak dôvod, z ktorého súd rozhodol v prospech odsúdeného, prospieva ďalšiemu spoluodsúdenému, rozhodne súd vždy aj v jeho prospech.

(3) Ak súd pôvodné rozhodnutie zruší podľa odseku 1, zruší zároveň všetky ďalšie rozhodnutia obsahovo nadväzujúce na pôvodné rozhodnutie, ak s ohľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad.

(4) Ak súd nezistí dôvody na postup podľa odseku 1, návrh ako nedôvodný zamietne.

§ 15

(1) Po právoplatnosti rozhodnutia podľa § 14 ods. 1 súd pokračuje v konaní na podklade pôvodnej obžaloby. Pri hlavnom pojednávaní sa ustanovenie § 11 použije obdobne.

(2) Novým rozsudkom nemožno odsúdenému uložiť prísnejší trest, než aký mu uložilo pôvodné rozhodnutie.

(3) Ak po zrušení chybného rozhodnutia došlo k zastaveniu alebo prerušeniu trestného stíhania, môže odsúdený alebo jeho zákonný zástupca do 15 dní odo dňa, keď mu bolo rozhodnutie oznámené, požiadať, aby sa v konaní pokračovalo. Pre ďalšie konanie potom primerane platí § 227 Trestného poriadku.

§ 16

(1) Konaniu nebráni smrť odsúdeného. Trestné stíhanie nemožno po zrušení pôvodného rozhodnutia zastaviť preto, že odsúdený zomrel.

(2) Ak sa rozhodnutie súdu vydané v pôvodnom konaní zrušilo, čas od jeho právoplatnosti do právoplatnosti zrušovacieho rozhodnutia sa do premlčacej doby nezapočítava.

§ 17

(1) Na spôsob rozhodovania súdu podľa tohto zákona, s výnimkou rozhodovania podľa šiesteho oddielu, sa použije ustanovenie § 119 ods. 1 Trestného poriadku.

(2) Proti uzneseniu súdu o zrušení pôvodného rozhodnutia, o návrhu na začatie konania podľa tohto zákona, ako aj uzneseniu, ktorým sa vo veci znova rozhoduje, možno podať sťažnosť, ak ide o uznesenie, ktorým súd rozhoduje v prvom stupni.

(3) Proti rozsudku, ktorým súd rozhoduje vo veci v prvom stupni, možno podať odvolanie.

(4) Na konanie o odvolaní alebo sťažnosti sa použijú príslušné ustanovenia Trestného poriadku.

§ 18

Na započítanie väzby a trestu v prípade, že po zrušení pôvodného rozhodnutia sa odsúdenému právoplatne ukladá nový trest, sa použije ustanovenie § 38 Trestného zákona.

§ 19

(1) Ak sa návrh na začatie prieskumného konania ako celkom nedôvodný právoplatne zamietol, je ten, kto návrh podal, povinný štátu nahradiť trovy konania, a to paušálnou sumou ustanovenou v osobitnom predpise.¹⁾

(2) Povinnosť náhrady podľa odseku 1 nepostihuje prokurátora.

(3) Trovy obhajoby uhrádza štát:

- a) v konaní podľa § 3,
- b) ak sa zistilo, že návrh je aspoň čiastočne dôvodný,
- c) bez ohľadu na výsledok konania, ak sa konanie začalo na návrh prokurátora.

Piaty oddiel**Zrušenie niektorých ďalších rozhodnutí****§ 20**

Ak sa rozhodnutie vyhlásené v pôvodnom konaní vyhlásilo podľa druhého oddielu za zrušené v celom rozsahu, alebo sa také rozhodnutie v prieskumnom konaní zrušilo a odsúdený bol spod obžaloby úplne oslobodený, zrušujú sa aj rozhodnutia odsudzujúce ho pre čin spáchaný počas výkonu trestu odňatia slobody odpykávaného na podklade zrušeného rozhodnutia alebo počas výkonu väzby, ktorá také rozhodnutie predchádzala, pokiaľ nejde o čin, ktorý mal za následok smrť, ťažkú ujmu na zdraví alebo škodu veľkého rozsahu.

§ 21

(1) Rozhodnutie podľa § 20 urobí na návrh osoby uvedenej v § 5 ods. 1 a 2 súd, ktorý v pôvodnom konaní rozhodol v prvom stupni.

(2) Rozhodnutie, ktorým sa návrhu vyhovuje, možno urobiť aj na neverejnom zasadaní. Ustanovenia § 2 ods. 2 a § 17 sa použijú obdobne.

§ 22

Občan, ktorého návrh sa v prieskumnom konaní zistil ako dôvodný alebo ktorý sa zúčastňuje na rehabilitácii zo zákona, má nárok, aby rozhodnutie nahrádzajúcej pôvodný rozsudok bolo vhodným spôsobom uverejnené. O spôsobe uverejnenia rozhodne po vypočutí dotknutého občana predseda senátu. Trovy spojené s uverejnením uhrádza štát.

§ 22a

(1) Súd na návrh osoby uvedenej v § 5 ods. 1 a 2 rozhodne, že rehabilitácia sa vzťahuje aj na čin v § 2 ods. 1 neuvedený, za ktorý bol uložený úhrnný alebo súhrnný trest v spojení s činom, na ktorý sa rehabilitácia podľa § 2 ods. 1 vzťahuje, ak nejde o skutok uvedený v § 3 ods. 1 písm. b), c) a d) s výnimkou prípadov krajnej núdze alebo nutnej obrany a

- a) tento čin priamo súvisí s činom podliehajúcim rehabilitácii, alebo
- b) bol spáchaný na obranu vlastného života alebo slobody pri činnosti podliehajúcej rehabilitácii podľa § 2 ods. 1, za predpokladu, že k odsúdeniu došlo z dôvodu uvedeného v § 1. V tomto prípade súd odsudzujúci rozsudok zruší a trestné stíhanie zastaví aj ohľadne tohto trestného činu; inak návrh zamietne. Ustanovenie § 5 ods. 3 sa použije obdobne.

(2) Pre podanie sťažnosti alebo námietok proti rozhodnutiu podľa odseku 1 sa ustanovenia § 2 ods. 3 a § 3 ods. 1 a 2 použijú obdobne.

§ 22b

(1) Na návrh osoby uvedenej v § 5 ods. 1 alebo prokurátora rozhodne súd o rehabilitácii podľa § 22 ods. 1 aj v prípadoch, keď bolo podľa § 2 ods. 2 o rehabilitácii právoplatne rozhodnuté. V takom prípade zruší aj rozhodnutie o určení primeraného trestu podľa § 2 ods. 2.

(2) Návrh podľa odseku 1 treba podať do jedného roka od účinnosti tohto zákona; najneskôr však do jedného roka od právoplatnosti rozhodnutia podľa § 2 ods. 2. Ak prokurátor súhlasí s tým, aby sa použil § 2 ods. 3, rozhodne súd na neverejnom zasadaní; inak rozhoduje na verejnom zasadaní.

Šiesty oddiel Odškodnenie

§ 23

(1) Nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

- a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,
- b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,
- c) náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,
- d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,

e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

(2) Osobitný zákon upraví podmienky uplatňovania nárokov vyplývajúcich zo zrušených výrokov o treste prepadnutia majetku, prepadnutia veci alebo zhabania veci, ako aj spôsob náhrady a rozsah týchto nárokov.

(3) Odškodnenie v plnom rozsahu sa poskytuje len vtedy, ak bolo odsudzujúce súdne rozhodnutie úplne zrušené podľa druhého alebo piateho oddielu alebo také rozhodnutie bolo úplne zrušené podľa tretieho oddielu a poškodený bol oslobodený spod obžaloby. Ak dôjde len k čiastočnej zmene odsudzujúceho súdneho rozhodnutia, poskytne sa odškodnenie len so zreteľom na rozdiel medzi trestami vykonanými na základe pôvodného rozsudku a ustanovenými primeranými trestami alebo novouloženými trestami.

(4) Pre spôsob a rozsah náhrady za stratu na zárobku a náhrady škody na zdraví platia ustanovenia Občianskeho zákonníka;

a) priemerným zárobkom pred poškodením sa rozumie priemerný zárobok v čase pred začatím trestného stíhania,

b) náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody nesmie presiahnuť sumu 995,90 eura za 1 rok.

(5) Náhrada sa vypláca v hotovosti alebo sa na žiadosť oprávnenej osoby prevedie na ňou uvedený účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ktorá má sídlo v Slovenskej republike.

§ 24

(1) Pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

(2) Nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie.

§ 25

(1) Na účely dôchodkového zabezpečenia sa doba väzby a výkonu trestu odňatia slobody poškodeného, ktorý bol podľa tohto zákona úplne oslobodený spod obžaloby, posudzuje ako doba pokračovania v zamestnaní (pracovnej činnosti), ktoré poškodený vykonával pred vzatím do väzby (nástupom trestu), podľa predpisov o sociálnom zabezpečení. Rovnako sa posudzuje časť doby výkonu trestu, po ktorú sa trest vykonal neoprávnene, ak sa podľa tohto zákona zruší odsudzujúci rozsudok iba čiastočne.

(2) Ak poškodený v čase nezákonného výkonu trestu vykonával práce, ktoré by odôvodňovali zaradenie v zamestnaní do I. (II.) pracovnej kategórie, posudzuje sa výkon týchto prác ako výkon zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie.

(3) Ustanovenie odseku 1 sa obdobne použije pre zápočet doby, po ktorú poškodený v dôsledku výkonu trestu nemohol po svojom prepustení vykonávať zamestnanie (pracovnú činnosť); pri výpočte priemerného mesačného zárobku (pracovnej odmeny) sa nehľadí na túto dobu, a pokiaľ je to pre poškodeného výhodnejšie, ani na dobu, po ktorú nemohol vykonávať svoje prvé zamestnanie (pracovnú činnosť).

(4) Pre výplatu dávky nesprávne vymeranej následkom väzby alebo výkonu trestu sa nepoužije ustanovenie § 95 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o čase troch rokov, v ktorom možno zvýšiť alebo priznať dávku.

(5) Doba väzby, výkonu trestu alebo doba, po ktorú poškodený v dôsledku výkonu trestu nemohol po svojom prepustení vykonávať zamestnanie (pracovnú činnosť), sa pre vznik a výšku nárokov patriacich z pracovného pomeru a nemocenského poistenia započíta ako doba trvania pracovného pomeru.

(6) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa použijú aj v prípade, že rozhodnutie vyhlásené v pôvodnom konaní sa v celom rozsahu zrušilo podľa druhého alebo piateho oddielu.

(7) Poškodený môže žiadať, aby sa mu namiesto nárokov vyplývajúcich z ustanovení predchádzajúcich odsekov poskytli mesačné príplatky k dôchodku v sume:

- a) 0,70 eura za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody, v ktorom poškodený vykonával práce za mimoriadne ťažkých pracovných podmienok, ktoré by odôvodňovali ich posudzovanie ako zamestnanie I. alebo II. pracovnej kategórie,
- b) 0,50 eura za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody v ostatných prípadoch.

Príplatok k dôchodku sa poskytuje od 1. 7. 1990, ak bol poškodený k tomuto dňu požívateľom dôchodku. Ak sa stane poškodený požívateľom dôchodku po tomto dni, poskytuje sa príplatok k dôchodku od priznania dôchodku. Príplatok k dôchodku sa vypláca len do výšky, ktorá spolu s dôchodkom neprevyšuje najvyššiu výmeru starobného dôchodku ustanovenú osobitným predpisom.²⁾

(8) Ustanovenia odsekov 1, 2, 3, 6 a 7 sa použijú obdobne pre úpravu výšky dôchodkov, z ktorej sa vymerali vdovský a sirotsky dôchodok, a pre poskytovanie príplatkov k týmto dôchodkom. Výška príplatku k vdovskému dôchodku je 60 %, k sirotskému dôchodku, ak ide o obojstranne osirelé dieťa 50 % a ak ide o jednostranne osirelé dieťa 30 % zo súm ustanovených v odseku 7.

(9) Výška dôchodku podľa odseku 8 sa upraví s účinnosťou od 1. 7. 1990 tým pozostalým, ktorí k tomuto dňu boli požívateľmi vdovského alebo sirotského dôchodku. Ak sa stane pozostalý požívateľom vdovského alebo sirotského dôchodku po tomto dni, upraví sa výška dôchodku až od jeho priznania. Obdobne sa postupuje aj pri poskytovaní príplatkov k dôchodku podľa odseku 8.

§ 26

Právo žiadať odškodnenie prechádza na dedičov poškodeného, pokiaľ sú nimi deti, manžel, rodičia, a ak ich niet, súrodenci, s výnimkou nárokov, ktoré podľa Občianskeho zákonníka zanikajú smrťou poškodeného.

§ 27

Ak došlo k rehabilitácii poškodeného, na ktorom sa vykonal trest smrti alebo ktorý zomrel vo väzbe, výkone trestu odňatia slobody alebo pri inom nezákonnom zbavení osobnej slobody v súvislosti s činmi uvedenými v § 1, patrí oprávneným osobám popri nárokoch, ktoré na ne prešli podľa § 26, jednorazové odškodnenie vo výške 3 319,40 eura. Nárok na výplatu tejto sumy má osoba, ktorej zomretý poskytoval alebo bol povinný poskytovať výživu. Ak vznikne tento nárok viacerým osobám, rozdelí sa uvedená suma medzi ne rovnakým dielom.

§ 28

Súdne konania o odškodnení sú podľa tohto zákona oslobodené od súdnych poplatkov.

Siedmy oddiel
Premlčanie trestného stíhania

§ 29

Ak v priebehu konania podľa tohto zákona vyjde najavo, že konanie osôb, ktoré privodili nezákonnosti napravované týmto zákonom alebo k nim prispeli, zakladá podozrenie z trestného činu, ktorého trestnosť v deň nadobudnutia účinnosti tohto zákona nezanikla premlčaním, premlčacia doba takého činu sa neskončí pred 1. januárom 1995.

Ôsmy oddiel
Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 30

(1) Návrhy na obnovu konania a sťažnosti pre porušenie zákona podané vo veciach uvedených v § 4, o ktorých sa do nadobudnutia účinnosti tohto zákona nerozhodlo, sa postúpia na prieskumné konanie súdu príslušnému podľa štvrtého oddielu tohto zákona. To isté platí o nevybavených podnetoch na sťažnosť pre porušenie zákona, pokiaľ vyšli od osôb oprávnených podľa § 5 navrhovať začatie prieskumného konania. Návrh na obnovu konania alebo sťažnosť pre porušenie zákona podané vo veciach uvedených v § 2 ods. 2, o ktorých sa do účinnosti tohto zákona nerozhodlo, sa považujú za návrh podaný podľa § 22a.

(2) Aj v iných veciach, ako sa uvádzajú v tomto zákone, je generálny prokurátor povinný podať sťažnosť pre porušenie zákona, ak preskúmaním zistí, že k porušeniu zákona došlo z dôvodov uvedených v § 1. Tomuto postupu nebráni skutočnosť, že Najvyšší súd vec rozhodol na sťažnosť pre porušenie zákona.

(3) Pre odškodnenie sa použije obdobne ustanovenie šiesteho oddielu tohto zákona.

§ 31

Prieskumnému konaniu vo veciach uvedených v § 4 nebráni skutočnosť, že najvyšší súd už vec rozhodol na sťažnosť pre porušenie zákona.

§ 32

Postupu podľa druhého oddielu alebo podaniu návrhu na začatie prieskumného konania podľa tohto zákona nebráni skutočnosť, že o obdobnom návrhu už súd v tej istej veci rozhodoval podľa zákona č. 82/1968 Zb.

§ 33

(1) Ak sa trestné stíhanie pre niektorý z činov uvedených v § 2 a 4 zastavilo alebo prerušilo, môžu osoby uvedené v § 5 ods. 1 požiadať, aby sa v trestnom stíhaní pokračovalo. Žiadosť možno podať do dvoch rokov od účinnosti tohto zákona.

(2) Ustanovenia tohto zákona sa použijú obdobne na rehabilitáciu a odškodnenie osôb nezákonne zbavených osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 2 a 4 v období od 25. 2. 1948 do 1. 1. 1990, aj keď sa nezačalo trestné stíhanie, pokiaľ nedošlo k plnému odškodneniu podľa prv platných predpisov. Ustanovenie § 27 sa použije obdobne.

(3) Pokiaľ z povahy veci nevyplýva niečo iné, rozumie sa odsúdeným aj obvinený a obžalovaný. V konaní podľa šiesteho oddielu sa odsúdený označuje ako poškodený.

(4) Pokiaľ tento zákon nemá osobitné ustanovenia, použijú sa v konaní podľa druhého až piateho oddielu ustanovenia Trestného poriadku.

§ 34

Ustanovenia šiesteho oddielu tohto zákona sa primerane použijú aj v prípadoch, keď vo veciach, na ktoré sa vzťahuje druhý, tretí a piaty oddiel tohto zákona, bol rozsudok úplne alebo čiastočne zrušený do dňa účinnosti tohto zákona na základe mimoriadneho opravného prostriedku podaného podľa Trestného poriadku alebo podľa zákona č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení zákona č. 70/1970 Zb. Nárok na odškodnenie treba uplatniť do 1. marca 1993, inak zaniká.

§ 35

Zrušuje sa zákon č. 82/1968 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení zákona č. 70/1970 Zb.

§ 35a

Zrušuje sa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 302/1996 Z. z. o vydaní štátnych rehabilitačných dlhopisov.

§ 36

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1990.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

- 1) Vyhláška Ministerstva spravodlivosti ČSR č. 66/1980 Zb., ktorou sa ustanovuje paušálna suma trov trestného konania. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SSR č. 70/1980 Zb., ktorou sa ustanovuje paušálna suma trov trestného konania.
- 2) § 24 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení.

